

**Strategia działania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Gdańsku
na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku**

AKTUALIZACJA

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
1.1 Podstawa prawna przygotowania Strategii działania	3
1.2 Ocena realizacji Strategii działania w latach 2013-2014.....	3
1.3 Działania podejmowane w latach 2013-2014 w ramach Wspólnej Strategii działania NFOŚiGW i wfośigw	3
1.4 Spójność Strategii działania z innymi dokumentami strategicznymi	5
2. Charakterystyka województwa pomorskiego.....	7
2.1 Informacje ogólne	7
2.2 Sytuacja społeczno – gospodarcza	8
2.3 Diagnoza stanu środowiska województwa pomorskiego i problemów jego ochrony. Analiza SWOT	9
2.4 Identyfikacja potrzeb w obszarze środowiska i ocena stanu wdrożenia prawa w województwie	11
3. Uwarunkowania działania oraz potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku.....	14
3.1 Uwarunkowania działania WFOŚiGW w Gdańsku	14
3.2 Potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku.....	16
4. Misja, cele i priorytety WFOŚiGW w Gdańsku.....	18
4.1 Misja i cele WFOŚiGW w Gdańsku	18
4.2 Priorytet I - Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.....	21
4.3 Priorytet II - Ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem	21
4.4 Priorytet III - Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	23
4.5 Priorytet IV - Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna.....	23
4.6 Priorytet V - Monitoring środowiska, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków oraz wspieranie innowacji.....	24
5. Efekty środowiskowe	24
6. Współpraca z NFOŚiGW oraz wfośigw.....	25
7. Program finansowy	26
7.1 Założenia ogólne	26
7.2 Polityka finansowa	27
7.3 Prognoza finansowa	27
8. Aktualizacja i ocena funkcjonowania Strategii działania	28

1. Wprowadzenie

Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku (zwana dalej Strategią działania) została przyjęta w 2012 roku. Potrzeba aktualizacji Strategii działania związana jest z dokonaną w 2015 roku aktualizacją Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku (zwanej dalej Wspólną Strategią) oraz przyjęciem przez Rząd nowych programów operacyjnych dotyczących ochrony środowiska i energetyki.

W Strategii działania zdefiniowano najważniejsze cele i zadania Funduszu na najbliższe lata, przy uwzględnieniu zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności:

- zbliżającego się końca okresu wydatkowania środków w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2007-2013,
- nowych zasad i systemu wydatkowania środków Unii Europejskiej w ramach perspektywy 2014-2020,
- rozszerzenia zakresu prowadzonych przez WFOŚiGW w Gdańsku działań dot. tworzenia warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz jego promocję, a także poprzez współpracę z innymi podmiotami, w tym z jednostkami samorządu terytorialnego, przedsiębiorcami oraz podmiotami mającymi siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹.

Sformułowane działania i priorytety oraz ogólne ramy dla finansowego oraz merytorycznego wsparcia przedsięwzięć umożliwią zrównoważony rozwój regionu poprzez m.in.:

- poprawę środowiskowych warunków życia i zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi,
- adaptację do zmian klimatu oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców oraz zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i poprawę efektywności energetycznej,
- ochronę walorów przyrodniczych regionu,
- kształtowanie świadomości i postaw społecznych na rzecz zrównoważonego rozwoju Pomorza i przeciwdziałania zmianom klimatu,
- stymulowanie „zielonego” (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w regionie.

Opracowywana corocznie na podstawie niniejszej Strategii działania lista zadań priorytetowych stanowi uszczegółowienie głównych kierunków działań na dany rok.

¹ Art. 400b ust. 2a Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.), dalej POŚ, dodany przez art. 79 pkt 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. z 2014 r. poz. 1146)

1.1 Podstawa prawna przygotowania Strategii działania

Strategia działania została przygotowana i uchwalona na podstawie art. 400h ust. 4 pkt 1 oraz art. 400k ust. 3 pkt 1 ustawy POŚ. Przy opracowaniu Strategii działania uwzględniono zmieniające się uwarunkowania krajowe i regionalne oraz rekomendacje wynikające ze Wspólnej Strategii.

1.2 Ocena realizacji Strategii działania w latach 2013-2014

W latach 2013-2015 WFOŚiGW w Gdańsku realizował wszystkie priorytety, cele i działania określone w Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku.

1.2.1 Działalność statutowa

W obszarze działalności statutowej, Fundusz dofinansował szereg projektów z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej oraz ochrony powietrza, przedsięwzięcia z dziedziny ochrony powierzchni ziemi, ochrony przyrody, monitoringu środowiska oraz edukacji ekologicznej. Struktura wydatków Funduszu w podziale na formy udzielonego dofinansowania w latach 2013-2014 przedstawia się następująco:

- w formie pożyczek 98,64 mln zł,
- w formie dotacji 43,05 mln zł,
- w formie dopłat do oprocentowania kredytów komercyjnych 0,34 mln zł.

Zgodnie z ustawą POŚ, WFOŚiGW w Gdańsku współpracował z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (zwany dalej NFOŚiGW). Pozyskane zostały zwrotne oraz bezzwrotne środki finansowe udostępnione w ramach Programów Priorytetowych NFOŚiGW. Środki te zostały przeznaczone na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska lub gospodarki wodnej, w tym zapewnienia wkładu własnego beneficjentom środków UE oraz zadań z zakresu rozwoju rozproszonych odnawialnych źródeł energii, ograniczenia niskiej emisji, poprawy efektywności energetycznej jak również usuwania wyrobów zawierających azbest.

W ramach przedsięwzięć zrealizowanych z udziałem środków WFOŚiGW w Gdańsku, w okresie realizacji Strategii działania, osiągnięte zostały następujące efekty ekologiczne i rzeczowe:

- zakończone modernizacje i rozbudowy 4 oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 336 m³/dobę,
- budowa 393,45 km sieci kanalizacji sanitarnej,
- budowa i modernizacja 1 zakładu zagospodarowania odpadów o łącznej przepustowości 35 tys. Mg/rok,
- unieszkodliwienie ok. 5 739 Mg odpadów zawierających azbest,
- uniknięcie bądź ograniczenie emisji CO₂ - 11,84 tys. Mg,
- instalacje OZE, w tym m. in.:
 - instalacji kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 636,82 m²,
 - instalacji pomp ciepła o łącznej mocy 693,9 kW.

1.2.2 Wdrażanie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (zwanego dalej PO IiŚ), Fundusz pełni rolę Instytucji Wdrażającej dla osi priorytetowych²:

- I - Gospodarka wodno-ściekowa,
- II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

W latach 2013-2014 przyznane Beneficjentom POIiŚ dofinansowanie wyniosło ponad 174 mln zł. Wartość wypłaconych w tym okresie środków wyniosła prawie 138 mln zł, a certyfikowanych 162 ml zł. Natomiast sumaryczna wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej, przyznanego w latach 2009-2014 na realizację 45 projektów w ramach PO IiŚ, wyniosła łącznie 634,8 mln zł, w tym:

- 453,3 mln zł dla gospodarki wodno-ściekowej,
- 181,5 mln zł dla ochrony brzegów morskich.

Zakres rzeczowy realizowanych projektów objął:

- budowę/modernizację 17 oczyszczalni ścieków,
- budowę/modernizację ok. 516 km sieci kanalizacji sanitarnej,
- budowę/modernizację ok. 119,5 km sieci wodociągowej,
- budowę/modernizację ok. 14,1 km kanalizacji deszczowej,
- działanie z zakresu ochrony brzegów morskich na ok. 10,5 km wybrzeża.

1.2.3 Działalność w zakresie ochrony bioróżnorodności i edukacji ekologicznej

Fundusz, realizując cele założone w Strategii, wspierał jak i prowadził działania w zakresie edukacji ekologicznej skierowane do różnych grup wiekowych i społecznych, w tym dofinansował działalność tzw. Zielonych Szkół prowadzonych przez Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych oraz edukację absolwentów szkół wyższych w zakresie ochrony środowiska. Prowadził w szerokim zakresie kampanię informacyjną dotyczącą możliwości finansowania zadań z obszaru ochrony środowiska, w tym stanu wdrażania projektów realizowanych ze środków POIiŚ 2007-2013. Zorganizował konferencje i warsztaty szkoleniowe skierowane do beneficjentów zarówno środków krajowych jak i zagranicznych, wystawy poświęcone przedsięwzięciom realizowanym w regionie, dofinansował również artykuły prasowe, audycje radiowe i telewizyjne. Pracownicy Funduszu brali udział w wielu wydarzeniach, akcjach plenerowych oraz Green Week w Brukseli promując działania Funduszu w zakresie wspierania projektów związanych z ochroną przyrody i edukacją ekologiczną. WFOŚiGW w Gdańsku dofinansował wiele projektów z zakresu ochrony przyrody, których celem była ochrona bioróżnorodności oraz zachowanie walorów krajobrazowych województwa pomorskiego. Działania związane z czynną ochroną przyrody, które uzyskały finansowe wsparcie Funduszu, przyczyniły się do ochrony gatunków i siedlisk oraz przywracania drożności korytarzy ekologicznych. Środki Funduszu przeznaczone na działania z zakresu ukierunkowania ruchu turystycznego miały wpływ na zmniejszanie antropopresji na obszarach cennych przyrodniczo. Fundusz między innymi wspierał projekty realizowane przez parki krajobrazowe, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska oraz organizacje

² Dla projektów o wartości poniżej 25 mln euro

pozarządowe. Wśród projektów dofinansowanych przez Fundusz znalazły się zadania, które uzyskały również wsparcie ze środków Unii Europejskiej.

Podsumowując działalność WFOŚiGW w Gdańsku w latach 2013-2014, zgodnie z wyznaczonymi priorytetami, przyniosła wymierne efekty w postaci udziału w najważniejszych przedsięwzięciach ekologicznych na terenie województwa pomorskiego, dlatego też w zbliżonym kształcie powinna być kontynuowana w ramach zaktualizowanej Strategii działania na lata 2013-2016.

1.3 Działania podejmowane w latach 2013-2014 w ramach Wspólnej Strategii działania NFOŚiGW i WFOŚiGW

W ramach dotychczasowej współpracy przy realizacji Wspólnej Strategii WFOŚiGW w Gdańsku uczestniczył w pracach grup roboczych realizujących następujące zadania:

- a. 1A-1: Wymiana informacji o sposobach reagowania na zmiany zamierzeń beneficjentów;
- b. 1A-2: Przegląd stosowanych praktyk w finansowaniu celów środowiskowych;
- c. 1B-3: Uzgodnienie zasad i warunków udostępnienia środków NFOŚiGW dla wojewódzkich funduszy oraz wspólnego finansowania przedsięwzięć o charakterze ponadregionalnym i międzyregionalnym;
- d. 2A-1: Wypracowanie i przedstawienie zasad konsultowania z beneficjentami zamierzeń;
- e. 2B-1: Rozwój systemów informatycznych Funduszy;
- f. 3A-2: Wdrażanie systemu wymiany informacji o planowanych szkoleniach pracowników;
- g. 3B-1: Baza wiedzy uniwersalnych dla całego systemu Funduszy;
- h. 4B-3 Przygotowanie zasad współpracy na wypadek klęsk żywiołowych;
- i. 4C-1: Procedura wymiany informacji o dofinansowanych projektach edukacyjnych, konsultował również projekty dokumentów wypracowane w ramach pozostałych zadań.

WFOŚiGW w Gdańsku był liderem zadania 4A-2: Wypracowanie systemowej koncepcji pomocy finansowej dla ekoinnowacji. Opracowana została Systemowa koncepcja pomocy finansowej dla ekoinnowacji oraz przeprowadzono seminaria dot. wsparcia innowacji w ochronie środowiska. Fundusz odpowiedzialny był również za realizację zadania 4B-2: Przygotowanie rozwiązań służących identyfikacji potrzeb środowiskowych. Fundusz, w ramach powołanej grupy roboczej, współpracował z Ministerstwem Środowiska przy konsultacji dokumentu pn. „Raport z realizacji Polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012”.

1.4 Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia działania zachowuje spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi zarówno na poziomie europejskim jak i krajowym oraz regionalnym. Cele wszelkich zadań realizowanych przy współudziale środków WFOŚiGW w Gdańsku spójne są z zapisami stosownych dokumentów strategicznych, w tym:

- Długookresową Strategią Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku,
- Strategicznym Planem Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju Polska 2020 oraz dziewięcioma zintegrowanymi strategiami o charakterze horyzontalnym, w szczególności z:
 - Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020,
 - Strategią Innowacyjności i Efektywności Gospodarki Dynamiczna Polska 2020,
 - Krajową strategią rozwoju regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
 - Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa.
- Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego.
- Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2014 z perspektywą do 2022,
- Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych (zwany dalej KPOŚK),
- Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- II Krajowym planem działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej,
- Planem strategicznym na rzecz różnorodności biologicznej do roku 2020,
- Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020,
- Programem Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 (zwany dalej POŚ WP),
- Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018 (zwany dalej WPGO).

2. Charakterystyka województwa pomorskiego³

2.1 Informacje ogólne

Powierzchnia województwa wynosi 18 310 km², co stanowi 5,9% obszaru Polski. Mieszka w nim ponad 2,3 mln osób.

Strukturę terytorialną województwa tworzą:

- na poziomie powiatowym: 16 powiatów ziemskich i 4 miasta na prawach powiatu,
- na poziomie gminnym: 123 gminy, w tym 25 miejskich, 17 miejsko-wiejskich i 81 wiejskich.

Województwo pomorskie położone jest nad Morzem Bałtyckim. Linia brzegowa województwa stanowi ponad 60% linii brzegowej Polski i wynosi 316 km. Zachodzące również poza granicami województwa zjawiska, zarówno naturalne jak i antropogeniczne, wywierają znaczący wpływ na przebieg procesów ekologicznych w basenie Morza Bałtyckiego. Najbardziej rozległą depresję w kraju stanowi obszar Delt Wisły (Żuławy Wielkie i Żuławy Gdańskie). Jest to najbardziej zagrożony powodzią obszar Polski.

Województwo należy do najbardziej zalesionych (trzecie miejsce w kraju) - lasy pokrywają ponad 36 % jego powierzchni. Bory Tucholskie stanowią jeden z większych kompleksów leśnych w Europie.

Na terenie województwa występuje około 2 800 jezior o powierzchni większej niż 1 ha oraz duża liczba torfowisk bałtyckich. Około 1/3 powierzchni województwa zajmują przyrodnicze obszary chronione, w tym 2 parki narodowe, 9 parków krajobrazowych (z których 7 całkowicie znajduje się w obrębie województwa) oraz 130 rezerwatów przyrody, 44 obszary chronionego krajobrazu, wiele pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej i użytków ekologicznych. Istotne znaczenie mają również obszary chronione w ramach sieci NATURA 2000⁴.

Obszar województwa stanowi część dorzeczy: Wisły, rzek Przymorza i Odry. W województwie położonych jest w całości lub częściowo 21 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wymagających szczególnej ochrony.

Położenie nadmorskie, duża liczba jezior i lasów, przyrodnicze obszary chronione oraz dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe umożliwiają rozwój różnych form rekreacji i turystyki.

³ W rozdziale tym wykorzystano informacje i dane z następujących dokumentów: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Rocznik Statystyczny Województw 2014, Mapa Podziału Hydrograficznego Polski 2010.

⁴ tj. Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 - PLB oraz obszary ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych PLC – 15, a także obszary mające znaczenie dla Wspólnoty - PLH: zatwierdzone decyzją Komisji Europejskiej – 97, w tym 48 proponowanych.

2.2 Sytuacja społeczno – gospodarcza

Gospodarka Pomorza ma charakter wielofunkcyjny. Rozwijają się tu zarówno gałęzie tradycyjnie związane z morzem: budowa i remonty statków, stocznie jachtowe, przeładunki, spedycja i związany z tym transport, żegluga, jak i branże wysoko wyspecjalizowane m.in. teleinformatyka, czy przemysł chemiczny i farmaceutyczny. Nie mniej istotne są branże spożywcza oraz drzewno-papiernicza. Zauważalny jest wzrost aktywności inwestorów zewnętrznych, szczególnie w takich branżach jak: logistyka, budownictwo, energetyka, BPO⁵, przemysły kreatywne. Coraz większe znaczenie mają również usługi o znaczeniu ponadregionalnym (nauka, szkolnictwo wyższe, ochrona zdrowia, kultura), jak również prężnie rozwijająca się branża turystyczna.

Województwo jest regionem w znacznym stopniu zurbanizowanym, wskaźnik ludności zamieszkującej w miastach wynosi ok. 64,7 %. Największa intensywność użytkowania i zagospodarowania wyróżnia tereny położone nad Zatoką Gdańską - obszar metropolitalny, zamieszkiwany jest przez ok. 56,8 % mieszkańców województwa. Gęstość zaludnienia w województwie zbliżona jest do średniej krajowej i wynosi 122 osób/km².

W przeciwieństwie do większości pozostałych województw, na Pomorzu obserwuje się wzrost liczby ludności, co czyni Pomorze jednym z województw o najmłodszej strukturze wiekowej. Wynika to zarówno z dodatniego przyrostu naturalnego, jak i dodatniego bilansu migracji wewnątrz krajowych. Przy jednoczesnym, coraz bardziej zauważalnym, ruchu ludności z miast na tereny wiejskie, zjawisko to może implikować liczne problemy. Rozprzestrzenianie się zabudowy mieszkaniowej poza tereny dotychczas zurbanizowane wymaga wypracowania spójnej i efektywnej polityki przestrzennej (ochrona krajobrazu przed degradacją, zapobieganie fragmentaryzacji siedlisk) oraz zapewnienia odpowiednich rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz zaopatrzenia w ciepło.

Bezrobocie utrzymuje się na poziomie średniej krajowej (11,3% przy średniej 11,54%), jednakże cechuje je znaczne zróżnicowanie przestrzenne. Podczas gdy w Trójmieście jego poziom wynosi ok. 5,6%, to w słabiej rozwiniętych regionach przewyższa on 20% (powiat malborski, sztumski, bytowski, człuchowski, słupski), dochodząc do 27% w powiecie nowodworskim.

⁵ Business Process Outsourcing rozumiany jako kompleksowa obsługa wszelkich procesów biznesowych w trybie usługi outsourcingowej

2.3 Diagnoza stanu środowiska województwa pomorskiego i problemów jego ochrony. Analiza SWOT⁶

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadmorskie położenie, dostęp do morza i jego zasobów. 2. Ponadprzeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe. 3. Znaczące zasoby dyspozycyjne wód powierzchniowych i podziemnych oraz duża lesistość. 4. Dobrze rozbudowana infrastruktura ochrony środowiska, w szczególności na terenach zurbanizowanych. 5. Bardzo dobre warunki dla rozwoju energetyki, w tym odnawialnej i rozproszonej. 6. Wysoki potencjał lokalizacyjny dużych źródeł energetycznych. 7. Wysoki poziom technologii wytwarzania paliw płynnych. 8. Potencjał dla rozwoju infrastruktury przesyłu, magazynowania i przetadunku paliw płynnych i gazu ziemnego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Występowanie zagrożenia powodziowego na dużych obszarach oraz niezadowalający stan techniczny urządzeń ochrony przeciwpowodziowej. 2. Uszczuplenie terenów o cennych walorach przyrodniczych na rzecz innych funkcji społecznych i gospodarczych, w tym turystycznych. 3. Postępująca degradacja krajobrazów poprzez presję inwestycyjną skutkującą nieuporządkowaną urbanistycznie zabudową. 4. nierozwiązany problem gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich oraz niski stopień odzysku odpadów komunalnych. 5. Przekroczenia standardów jakości powietrza. 6. Zbyt wolna poprawa efektywności energetycznej. 7. Niedobór mocy wytwórczych oraz wyeksploatowana i niedostatecznie rozbudowana infrastruktura przesyłu energii elektrycznej i gazu. 8. Stan sieci elektroenergetycznych stanowiący przeszkodę dla rozwoju energetyki rozproszonej. 9. Brak skutecznego zarządzania obszarami przybrzeżnymi.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zrównoważone wykorzystanie znaczącego i zróżnicowanego potencjału środowiska województwa jako podstawy jego rozwoju. 2. Poprawa bioróżnorodności i wypracowanie planu zarządzania obszarami przybrzeżnymi na terenie województwa. 3. Adaptacja do zmian klimatu poprzez zwiększenie naturalnej retencji wód, przebudowę drzewostanów 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fizyczne zagrożenie strefy brzegowej morza i bezpieczeństwa ludzi w wyniku wzrostu poziomu morza, ekstremalnych zjawisk hydrometeorologicznych oraz zabudowy klifów i terenów zagrożonych powodzią i podtopieniem. 2. Presja turystyczna i inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo, obszary potencjalnego zagrożenia powodzią, zmiany w ukształtowaniu terenu koryta

⁶ Źródło: Regionalny Program Strategiczny w zakresie energetyki i środowiska Ekoefektywne Pomorze, zatwierdzony dnia 8 sierpnia 2013r.

<p>dostosowanych do siedlisk oraz ochronę brzegów morskich.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Osiągnięcie dobrego stanu wód m.in. poprzez przeciwdziałanie nadmiernej eutrofizacji, ochrona zasobów wód podziemnych. 5. Udokumentowanie zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego, w tym niekonwencjonalnych złóż węglowodorowych. 6. Wprowadzenie zdywersyfikowanego, stabilnego i przyjaznego miksu energetycznego poprzez rozwój różnych form energetyki odnawialnej, konwencjonalnej i jądrowej oraz energetyki rozproszonej. 7. Zwiększenie ilości energii produkowanej w odnawialnych źródłach w całkowitym bilansie energetycznym województwa. 8. Duże możliwości poprawy efektywności energetycznej (wytwarzanie, przesył i dystrybucja, wykorzystanie energii). 9. Poprawa niezawodności sieci oraz rozwój sieci inteligentnej typu SMART GRID. 10. Możliwość zagospodarowania odpadów na cele energetyczne. 11. Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej, gazowej i paliwowej oraz zwiększenie pojemności baz magazynowych i zdolności przeładunkowych. 12. Dywersyfikacja źródeł i kierunków dostaw energii elektrycznej i gazu ziemnego. 13. Wzrost znaczenia zarządzania miastami i ich obszarami funkcjonalnymi w celu racjonalizacji korzystania z zasobów. 	<p>wielkiej wody, pogłębiający się nieład przestrzenny, degradacja krajobrazów.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Postępująca eutrofizacja wód powierzchniowych, w tym jezior. 4. Intensyfikacja produkcji rolnej. 5. Postępująca ekspansja obcych inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt. 6. Niska świadomość społeczeństwa i przedsiębiorców w zakresie problemów ochrony środowiska i poszanowania energii. 7. Wzrost oddziaływania sektora przemysłowej energetyki na środowisko. 8. Fiskalne, prawne, systemowe i społeczne bariery rozwoju energetyki, w tym zahamowanie ważnych w skali kraju sieciowych i punktowych inwestycji infrastrukturalnych oraz inteligentnych sieci i energetyki rozproszonej.
--	--

2.4 Identyfikacja potrzeb w obszarze środowiska i ocena stanu wdrożenia prawa w województwie

W każdym obszarze środowiskowym realizowane są od lat działania, które zbliżają województwo pomorskie do osiągnięcia celów wynikających z prawa. W obszarach środowiska i gospodarki wodnej można zidentyfikować prawie 57 aktów prawa unijnego (dyrektywy i rozporządzenia). Obowiązuje również wiele krajowych aktów prawnych określających cele środowiskowe dla poszczególnych obszarów.

W 2014 roku WFOŚiGW w Gdańsku przeprowadził analizę potrzeb i identyfikację przedsięwzięć w zakresie energetyki i środowiska dla województwa pomorskiego na lata 2014-2020. Zidentyfikowano zadania, które bez realnego wsparcia mogą opóźnić osiągnięcie celów środowiskowych w poszczególnych obszarach. Analiza stanu wdrożenia prawa oraz identyfikacja problemów, wskazuje na następujące potrzeby w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej:

1. w zakresie ochrony i zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi:

- realizacja celów Dyrektywy 2000/60/WE, a tym samym ustawy Prawo wodne (Dz.U. z 2001 r. poz. 1229 ze zm.), ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej poprzez wsparcie inwestycji przyczyniających się do osiągnięcia dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, nie tylko tych zlokalizowanych na obszarach objętych aglomeracjami ściekowymi,
- wsparcie działań mających na celu powstrzymanie procesów przyspieszonej eutrofizacji jezior tj. ochrona wód, ochrona bioróżnorodności i edukacja ekologiczna. Osiągnięcie efektu związanego z ograniczeniem spływu zanieczyszczeń na obszarze danej zlewni możliwe będzie w wyniku realizacji zintegrowanych i interdyscyplinarnych projektów,
- wypełnienie wymogów dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (budowa i rozbudowa systemów kanalizacji sanitarnej, budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków), w szczególności na terenie aglomeracji należących do grupy 2 tys. – 10 tys. RLM,
- z uwagi na wyeksploatowanie i amortyzację instalacji i urządzeń identyfikowane są przedsięwzięcia dotyczące szerokorozumianej modernizacji. Ważne jest to aby przygotowywane zadania wykorzystywały potencjał zbiorczych systemów odbioru i oczyszczania ścieków oraz ukierunkowanie na zwiększenie efektywności energetycznej oczyszczalni instalacji, w szczególności w kontekście prowadzonych procesów oczyszczania ścieków,
- wdrażanie efektywnych rozwiązań umożliwiających rozwój systemów gospodarowania ściekami na obszarach wiejskich o rozporoszonej zabudowie,
- rozwój systemów zagospodarowania osadów ściekowych w związku z prognozowanym wzrostem masy wytwarzanych osadów oraz zmianą sposobu ich zagospodarowania (ograniczenie składowania i czasowego magazynowania osadów),
- ze względu na nadmorskie położenie oraz obszar Deltę Wisły istnieje potrzeba przygotowania szerszych i zintegrowanych programów dotyczących adaptacji do zmian klimatu. Realizacja przedsięwzięć wpisujących się w politykę dostosowania do zmian klimatu z uwagi na znaczenie, zasięg oddziaływania oraz koszty wymagać będzie wsparcia ze środków dostępnych na poziomie krajowym,

- z uwagi na wysoki stopień zagrożenia powodziowego na znacznych przestrzeniach województwa istnieje potrzeba realizacji działań mających na celu kompleksowe zabezpieczenie przed skutkami powodzi.

2. w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami i ochrony powierzchni ziemi:

- realizacja celów wynikających z Dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz Dyrektywy 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów, a tym samym ustawy o odpadach (Dz.U. z 2013 r. poz. 21 ze zm.) i ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2013 poz. 1399 ze zm.) poprzez:
 - wsparcie działań służących zapobieganiu powstawania odpadów oraz przygotowaniu odpadów do ponownego użycia,
 - wsparcie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w wyznaczonych regionach (zgodnie z planem inwestycyjnym WPGO),
 - rozbudowę systemów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych u źródła, w tym odpadów opakowaniowych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
 - zwiększenie udziału odzysku, w tym recyklingu, ze szczególnym uwzględnieniem odzysku energii z odpadów,
- potrzeba realizacji przedsięwzięć związanych z rozbudową, przebudową lub modernizacją instalacji w związku ze zmianą przepisów prawa oraz pojawiającymi się problemami w trakcie eksploatacji,
- osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji materiałowych odpadów komunalnych wiąże się z podjęciem szeregu działań, w tym inwestycyjnych, mających na celu rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych u źródła,
- uzupełnienie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi o instalacje do zagospodarowania tzw. frakcji energetycznej,
- zagospodarowanie odpadów przemysłowych i niebezpiecznych,
- rekultywacja składowisk odpadów i rekultywacja/remediacja terenów zdegradowanych,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest.

3. w zakresie ochrony atmosfery i ochrony przed hałasem:

- wsparcie działań mających na celu budowę gospodarki niskoemisyjnej Pomorza poprzez realizację przedsięwzięć przyczyniających się do poprawy jakości powietrza, zwiększenia świadomości ekologicznej i tworzenia zielonych miejsc pracy,
- realizacja celów wynikających z Dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, a tym samym ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) poprzez:
 - wsparcie inwestycji mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń, w tym przede wszystkim tzw. niskiej emisji,
 - rozwój przyjaznych środowisku form transportu,
 - rozwój systemu monitoringu i oceny jakości powietrza,
- wsparcie działań związanych z realizacją celów wynikających z Pakietu energetyczno-klimatycznego UE tj. zwiększenia do 2020 roku: efektywności

energetycznej o 20 % oraz udziału energii ze źródeł odnawialnych do 20 % całkowitego zużycia energii finalnej w UE (dla Polski do 15 % całkowitego zużycia energii oraz osiągnięcie 10 % udziału energii odnawialnej w transporcie) oraz zmniejszenie do 2020 roku emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20 %,

- wsparcie działań mających na celu wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, które przyczynią się do realizacji Dyrektywy 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych,
- wsparcie działań poprawiających i promujących efektywność energetyczną i przyczyniających się do realizacji celów Dyrektywy 2012/27/WE.

4. w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, informacji i edukacji ekologicznej:

- wsparcie działań z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów przyczyni się do realizacji celów Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków jak i Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory, a tym samym ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.) poprzez:
 - sporządzanie i aktualizacja planów ochrony istniejących form ochrony przyrody oraz realizacja ich zapisów w zakresie czynnej ochrony przyrody i monitoringu osiągniętych efektów oraz objęcie ochroną prawną nowych obszarów o cennych walorach przyrodniczych, narażonych na degradację,
 - powstrzymanie fragmentacji i likwidacji korytarzy ekologicznych poprzez udrażnianie i renaturyzację rzek i innych cieków, ochronę starych drzew i alei przydrożnych, odtwarzanie miedz, zakrzewień i zadrzewień śródpolnych oraz budowę przejść dla zwierząt,
 - ochrona terenów wodno-błotnych i podmokłych,
 - budowa i zapewnienie prawidłowego funkcjonowania ośrodków rehabilitacji dla zwierząt z gatunków chronionych, tworzenie i ochrona miejsc lęgowych i ich zimowania,
 - ochrona ekosystemów jezior poprzez powstrzymanie procesów ich nadmiernej eutrofizacji,
 - ochrona owadów zapylających rośliny poprzez nasadzenie roślin stanowiących bazę pokarmową i budowę miejsc schronienia dla populacji dziko żyjących,
 - reintrodukcja zwierząt i roślin gatunków chronionych, zagrożonych lub narażonych na wyginięcie,
 - ochrona siedlisk poprzez zachowanie naturalnych procesów zachodzących w środowisku,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz promocja postaw zapewniających ochronę bioróżnorodności.

5. w zakresie pozostałych obszarów:

- ograniczenie uciążliwości akustycznej, w szczególności na obszarach miejskich,
- ograniczanie ryzyka powstania klęsk żywiołowych i poważnych awarii oraz likwidacja ich skutków,
- rozwój innowacji, w tym nowych technik i technologii związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

3. Uwarunkowania działania oraz potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku

3.1 Uwarunkowania działania WFOŚiGW w Gdańsku

Prowadzona od ponad 22 lat działalność związana ze wspieraniem przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i ochrony przyrody oraz poszanowania energii daje podstawę do określenia uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, w tym identyfikacji mocnych stron Funduszu, zagrożeń, potrzeb i sformułowania kierunków zmian.

Uwarunkowania zewnętrzne

1. Funkcjonujący od wielu lat w Polsce system ekonomiczno-finansowy w obszarze ochrony środowiska, gdzie fundusze ekologiczne, takie jak: NFOŚiGW oraz fundusze wojewódzkie, stanowią istotny element systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce i realizacji polityki ochrony środowiska.
2. System opłat ekologicznych - zdolność do generowania przez system funduszy wypłat środków w kwocie wyższej niż uzyskiwane przychody z opłat i kar w wyniku wypracowanych mechanizmów zwrotnego finansowania ochrony środowiska. System opłat wymaga ciągłej aktualizacji.
3. Wysokie i trwałe zapotrzebowanie na środki funduszy ukierunkowane na poprawę stanu środowiska.
4. Zapotrzebowanie na wdrażanie nowych lub zmodyfikowanych instrumentów finansowych.
5. Wzrost zapotrzebowania środków finansowych na realizację zadań związanych z ochroną atmosfery, w tym: odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, niskoemisyjności, efektywnego korzystania z zasobów oraz innowacyjności, a także działań związanych z zachowaniem bioróżnorodności i edukacją ekologiczną społeczeństwa.
6. Poszerzenie obszaru funkcjonowania Funduszy o działalność wspierającą wnioskodawców i beneficjentów w celu stwarzania warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
7. Konieczność zapewnienia współfinansowania projektów realizowanych z udziałem środków zagranicznych, w tym Unii Europejskiej).
8. Funkcjonowanie nowych zasad i systemu wydatkowania środków Unii Europejskiej w ramach perspektywy 2014-2020.
9. Potrzeba weryfikacji zasad finansowania ze środków krajowych w kontekście określonych warunków dla środków unijnych w perspektywie 2014-2020 i przy uwzględnieniu uwarunkowań związanych z unikaniem nieuzasadnionej interwencji naruszającej równowagę rynkową oraz zasadę, że finansowanie publiczne stanowić ma dźwignię dla mobilizacji środków publicznych.
10. Wykorzystanie komercyjnych instytucji finansowych, wspomagających działania służące ochronie środowiska.
11. Kierowanie się interesem publicznym i środowiskowym, a nie wyłącznie opłacalnością przedsięwzięć (podejście niekomercyjne).
12. Uwzględnienie w działalności Funduszu warunków dopuszczalności i zasad udzielania pomocy publicznej.

13. Zmieniające się warunki rynkowe, generujące m.in. ograniczenie dochodów publicznych i zmniejszenie zdolności inwestycyjnej samorządów terytorialnych, jednostek budżetowych oraz przedsiębiorców.
14. Zwiększająca się świadomość ekologiczna i aktywność inwestycyjna w sferze środowiska: samorządów terytorialnych, instytucji publicznych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i społeczeństwa.
15. Zmiany prawodawstwa na szczeblu krajowym i unijnym, w tym ograniczające wpływy finansowe i rolę wfośigw we wdrażaniu programów operacyjnych.

Uwarunkowania wewnętrzne

DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

1. Prowadzenie analizy potrzeb i identyfikacji przedsięwzięć w zakresie energetyki i środowiska dla województwa pomorskiego na lata 2014-2020.
2. Znajomość środowiskowych aspektów rozwoju województwa, potrzeb i problemów beneficjentów, co umożliwi elastyczne i szybkie reagowanie na bieżące potrzeby i wyzwania.
3. Inicjowanie i doskonalenie działań umożliwiających przygotowanie i realizację najlepszych projektów, których efektem będzie zmniejszenie presji na środowisko w województwie pomorskim.
4. Współpraca z NFOŚiGW i wfośigw w obszarach wynikających ze Wspólnej Strategii.
5. Stopniowe, dalsze zdobywanie doświadczeń i budowanie kompetencji we współpracy ze służbami ochrony środowiska, Ministerstwem Środowiska, Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, NFOŚiGW oraz pozostałymi wfośigw. Rozwój Funduszu w kierunku Centrum Kompetencji, między innymi w zakresie działań edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych o zrównoważonym rozwoju.
6. Wysoka identyfikowalność Funduszu w regionie. Wieloletnia i ugruntowana współpraca z samorządami, instytucjami ochrony środowiska, bankami i przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi. Umiejętność integrowania środowisk.
7. Doświadczenie w finansowaniu przedsięwzięć ochrony środowiska w regionie. Wypracowane zasady gospodarki finansowej oraz procedury finansowania ochrony środowiska i energetyki.
8. Autonomia finansowa i potencjał finansowy w oparciu o środki własne i udostępnione przez NFOŚiGW.
9. Optymalizacja działalności finansowej (utrzymanie płynności finansowej, zarządzanie wolnymi środkami, współpraca z bankami).
10. Sprawne zarządzanie środkami finansowymi w celu zapewnienia potencjalnym beneficjentom możliwości skutecznego wykorzystania funduszy UE.
11. Elastyczne dostosowanie form i zasad dofinansowywania oraz zakresu i kierunków wsparcia do potrzeb potencjalnych beneficjentów.
12. Doskonalenie standardów obsługi poszczególnych grup beneficjentów, w szczególności rozwój elektronicznej obsługi beneficjentów.

DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE

1. Udoskonalanie struktury organizacyjnej WFOŚiGW w Gdańsku w związku z podejmowaniem nowych działań oraz w celu zwiększenia efektywności realizowanych działań.
2. Doskonalenie organizacyjnych ram merytorycznej współpracy pracowników Funduszu z beneficjentami na rzecz realizacji projektów mających na celu aktywne promowanie zasad zrównoważonego rozwoju.
3. Rozbudowa i unowocześnienie systemu informatycznego.
4. Współpraca z NFOŚiGW oraz wfośiGW w zakresie rozwoju cyfrowej platformy współpracy oraz wymiany informacji i dobrych praktyk.

DZIAŁANIA SZKOLENIOWE I EDUKACYJNE

1. Wspomaganie szkoleń służb ochrony środowiska w województwie pomorskim.
2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników WFOŚiGW w Gdańsku.
3. Współpraca z NFOŚiGW oraz wfośiGW w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników (ujednoczenie wiedzy i ogólnych kompetencji), wspólnego promowania Funduszy jako systemu o wspólnej misji, itp.
4. Promowanie walorów przyrodniczych województwa oraz budowanie świadomości ekologicznej oraz kształtowanie i rozwijanie właściwych postaw i zachowań proekologicznych społeczeństwa.
5. Doskonalenie prac nad zapewnieniem mieszkańcom regionu szerokiego dostępu do informacji o środowisku.

3.2 Potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku

Potencjał finansowy

Stan majątku netto WFOŚiGW w Gdańsku na koniec 2014 roku wynosił 187 mln zł. Wielkość majątku netto na tle wszystkich wojewódzkich funduszy plasuje Fundusz w Gdańsku w grupie funduszy małych. Posiadane środki są niewystarczające do pełnego i oczekiwanego angażowania się Funduszu we współfinansowanie zadań proekologicznych w regionie. Dlatego też Fundusz w Gdańsku w ramach współpracy z NFOŚiGW pozyskuje wsparcie finansowe w formie pożyczek i udostępniania środków na realizację zadań regionalnych w określonych dziedzinach. Wartość uzyskanych środków w latach 2013-2014 to kwota 35,5 mln zł, zaś w całym czteroletnim okresie objętym Strategią działania w ramach już podpisanych umów kwota ta wyniesie 118,3 mln zł. Fundusz przewiduje dalsze korzystanie z tej formy współpracy i zwiększanie swoich możliwości finansowych w kolejnych latach określonych niniejszą Strategią działania.

W zakresie wypracowanych zasad gospodarki finansowej podkreślić należy:

- ⇒ efektywne stosowanie odnawialnych instrumentów finansowania ochrony środowiska na co wskazuje fakt, że w latach 2013-2014 z tytułu opłat i kar środowiskowych Fundusz uzyskał 47,4 mln zł, natomiast wypłaty środków na finansowanie ochrony środowiska wyniosły 142,0 mln zł,

- ⇒ wypracowany mechanizm samofinansowania Funduszu tj. zdolności do pokrycia kosztów utrzymania organów i biur ze środków uzyskanych z odsetek z oprocentowania udzielonych pożyczek i wolnych środków,

Potencjał organizacyjny

Potencjał organizacyjny Funduszu został zidentyfikowany głównie jako:

- ⇒ ugruntowana wiedza i wysokie kompetencje pracowników Funduszu oraz ich wieloletnie doświadczenie w przygotowaniu i realizacji projektów dotyczących ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- ⇒ umiejętność zapewnienia przez pracowników Funduszu istotnego wsparcia samorządom terytorialnym w zakresie przygotowania i realizacji wielu zadań z zakresu ochrony środowiska,
- ⇒ potencjał do rozwoju działalności doradczej w zakresie doradztwa w zakresie przygotowania inwestycji środowiskowych, w tym przygotowania dokumentacji aplikacyjnej dla projektów współfinansowanych ze środków zagranicznych,
- ⇒ potencjał do rozwoju działalności doradczej w zakresie doradztwa energetycznego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE,
- ⇒ instytucjonalna zdolność do wdrażania programów europejskich, uzyskana w wyniku uczestnictwa przy realizacji projektów finansowanych ze środków UE,
- ⇒ instytucjonalna zdolność do finansowania szerokiego i zróżnicowanego zakresu zadań związanych z ochroną środowiska,
- ⇒ wypracowane zasady funkcjonowania oraz umiejętność rozpoznawania potrzeb regionu, jak i koordynacji działań w tworzeniu ponadlokalnych inicjatyw, jest podstawą do utrzymania dotychczasowego poziomu funkcjonowania oraz rozwoju i poszukiwania nowych aktywności.

Fundusz jako centrum kompetencji dla potencjalnych i obecnych beneficjentów pełni rolę analityczno-doradczą tj. wspiera beneficjentów w uzyskaniu dofinansowania, a także udziela merytorycznego wsparcia w sprawnej realizacji przedsięwzięć. Działalność ta uwzględnia również działania informacyjno-edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa w zakresie kształtowania oraz rozwijania właściwych postaw i zachowań proekologicznych. Fundusz jako organizacja posiada znaczący potencjał finansowy i organizacyjny, którego ukierunkowanie pozwoli wspierać poprawę stanu środowiska, gospodarki wodnej oraz zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska w województwie pomorskim. Wskazane uwarunkowania działania Funduszu wiążą się z wdrażaniem programów, wynikających ze strategicznych dokumentów, obowiązujących na poziomie krajowym i regionalnym. Doświadczenie WFOŚiGW w Gdańsku w przygotowaniu i realizacji projektów będzie wykorzystane przy wdrażaniu niniejszej Strategii działania.

4. Misja, cele i priorytety WFOŚiGW w Gdańsku

4.1 Misja i cele WFOŚiGW w Gdańsku

Działalność WFOŚiGW w Gdańsku ma na celu wspieranie przedsięwzięć wynikających z realizacji celów określonych w polityce ochrony środowiska poprzez finansowe wspieranie zadań w ochronie środowiska i gospodarce wodnej, spójnych z listami zadań priorytetowych.

Misją WFOŚiGW w Gdańsku jest działanie na rzecz trwałego, zrównoważonego rozwoju województwa pomorskiego i strefy przybrzeżnej Bałtyku.

Celem generalnym Funduszu jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne i efektywne wspieranie przedsięwzięć oraz inicjatyw służących środowisku w województwie pomorskim.

Osiągnięcie celu generalnego będzie możliwe poprzez realizację następujących dwóch głównych działań:

- **Działanie I: Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej**
- **Działanie II: Tworzenie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej**

Priorytety związane z Działaniem I określone zostały zgodnie ze Wspólną Strategią w następujący sposób:

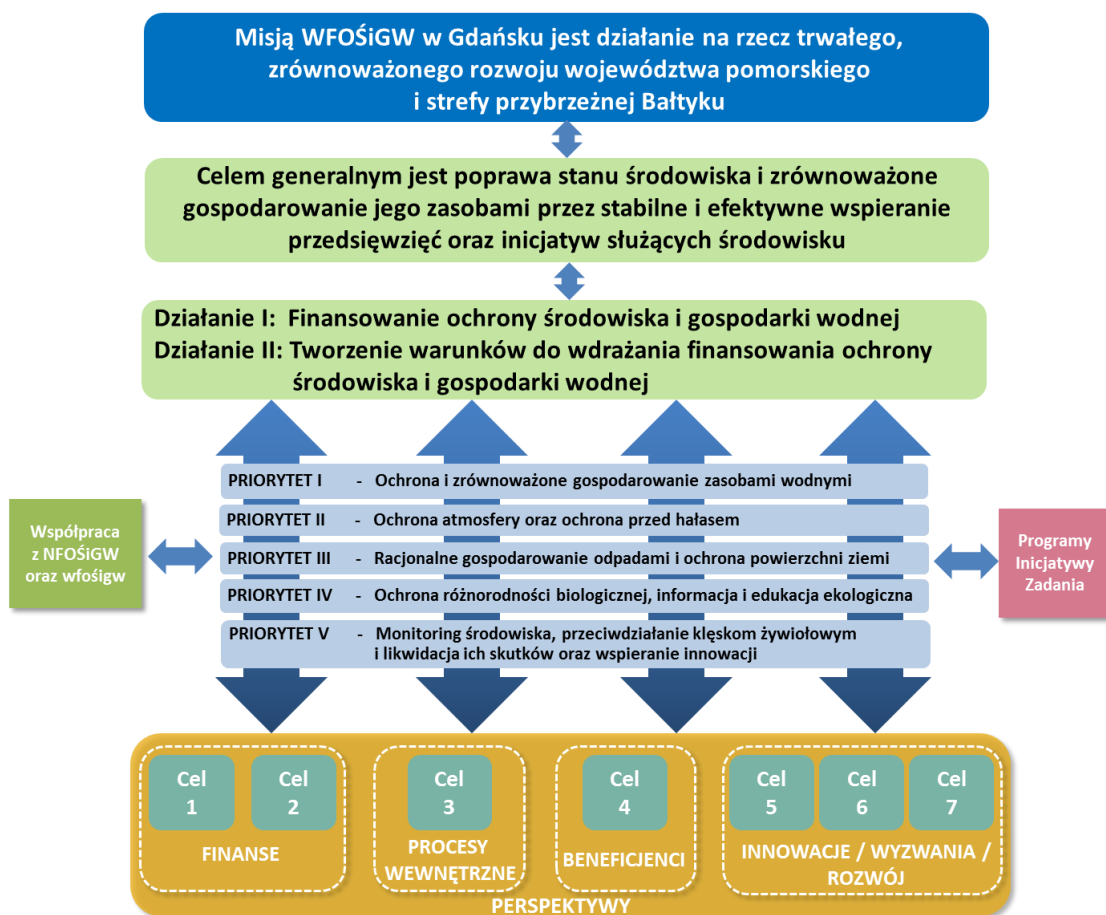
PRIORYTET I	- Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
PRIORYTET II	- Ochrona atmosfery i ochrona przed hałasem
PRIORYTET III	- Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi
PRIORYTET IV	- Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna
PRIORYTET V	- Monitoring środowiska, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków oraz wspieranie innowacji

Natomiast realizacja Działania II związana jest z rozszerzeniem dotychczas prowadzonej działalności o zagadnienia związane z tworzeniem warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności poprzez zapewnienie wsparcia działaniom służącym temu wdrażaniu oraz jego promocję, a także poprzez współpracę z innymi podmiotami.

Wdrażanie powyższych priorytetów będzie następowało poprzez realizację następujących celów szczegółowych Funduszu:

- **CEL 1** Zapewnienie jak najlepszego wykorzystania środków, krajowych i zagranicznych, dla realizowanych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska
- **CEL 2** Pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania zwiększających potencjał finansowy Funduszu
- **CEL 3** Zwiększenie sprawności organizacyjnej i efektywności funkcjonowania Funduszu, w tym cyfryzacja procesów wewnętrznych i doskonalenie współpracy i obsługi beneficjentów
- **CEL 4** Zapewnienie wysokiej jakości usług doradczych w zakresie przygotowania inwestycji środowiskowych jak i zwiększenia efektywności energetycznej
- **CEL 5** Adaptacja Funduszu do wdrażania nowych polityk i obszarów działalności oraz instrumentów finansowych Unii Europejskiej
- **CEL 6** Wspieranie innowacyjnych rozwiązań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej
- **CEL 7** Rozwój kompetencji w zakresie działań edukacyjnych oraz informacyjno-promocyjnych mających na celu kreowanie postaw proekologicznych zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju

Wyżej przedstawione cele Funduszu są spójne z celami i perspektywami określonymi we Wspólnej Strategii.

Układ priorytetów i celów Strategii działania WFOŚiGW w Gdańsku

Przy wyborze przedsięwzięć WFOŚiGW w Gdańsku będzie uwzględniał następujące kryteria i zasady:

1. zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń,
2. ograniczanie emisji i racjonalne korzystanie z zasobów,
3. oszczędność i odzysk energii, wody i surowców,
4. promocję proekologicznych postaw i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska,
5. efektywność ekologiczną i ekonomiczną,
6. innowacyjność zastosowanych rozwiązań.

4.2 Priorytet I - Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

Działania Funduszu będą ukierunkowane na uzyskanie dobrego stanu wód w odniesieniu do jakości, ilości i ich wykorzystania oraz na oszczędnym gospodarowaniu wodami. Fundusz będzie w dalszym ciągu aktywnie uczestniczył w realizacji zadań wynikających z KPOŚK oraz późniejszego planu dla wdrożenia dyrektywy Rady 91/271/EWG. Formułowane będą też działania służące minimalizacji skutków zmian klimatycznych, w szczególności poprzez ochronę przeciwpowodziową, zwiększenie retencji oraz porządkowanie gospodarki wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych.

W ramach priorytetu I Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ przedsięwzięcia ograniczające zrzut zanieczyszczeń do powierzchniowych wód,
- ⇒ budowa, rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni uwzględniająca również zwiększenie efektywności energetycznej oraz budowa systemów kanalizacyjnych dociążających istniejące oczyszczalnie ścieków
- ⇒ uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach wiejskich, w tym wspieranie rozproszonych systemów oczyszczania ścieków,
- ⇒ budowa i rozbudowa infrastruktury zagospodarowania osadów ściekowych,
- ⇒ uporządkowanie gospodarki wodami opadowymi na terenach zurbanizowanych,
- ⇒ zapewnienie odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do celów komunalnych,
- ⇒ przedsięwzięcia polegające na ograniczeniu procesu degradacji jezior,
- ⇒ ochrona wód w zlewniach rzek oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych i powierzchniowych, stanowiących źródło wody dla potrzeb komunalnych,
- ⇒ zabezpieczenie przed skutkami powodzi i podtopień.

4.3 Priorytet II - Ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem

Działania Funduszu będą ukierunkowane na zmniejszenie zużycia energii i surowców, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza (szczególnie niskiej emisji), zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych oraz ograniczenie hałasu:

W ramach priorytetu II Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń, w tym przede wszystkim tzw. niskiej emisji ze szczególnym uwzględnieniem obszarów objętych programami ochrony powietrza,
- ⇒ kompleksową modernizację źródeł i systemów zaopatrzenia w ciepło w miastach,

- ⇒ wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym promowanie energetyki rozproszonej,
- ⇒ wdrażanie technologii mających na celu poprawę efektywności energetycznej w szczególności w przemyśle i gospodarce komunalnej.

4.4 Priorytet III - Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Działania Funduszu będą ukierunkowane na jak najpełniejsze wdrożenie hierarchii postępowania z odpadami, tj. zapobieganie powstawaniu, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów.

W ramach priorytetu III Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ wdrażanie niskoodpadowych technologii produkcji,
- ⇒ wsparcie działań służących zapobieganiu powstawania odpadów oraz przygotowaniu odpadów do ponownego użycia,
- ⇒ wdrażanie i rozbudowę systemów selektywnego zbierania odpadów, w tym niebezpiecznych,
- ⇒ zwiększanie udziału odzysku i recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów, w tym w szczególności odzysk energii z odpadów ,
- ⇒ ograniczanie masy składowanych odpadów, w szczególności ulegających biodegradacji,
- ⇒ budowę i modernizację instalacji do przetwarzania odpadów, zgodnie z planem inwestycyjnym WPGO,
- ⇒ rekultywację składowisk odpadów i rekultywację/remediację terenów zdegradowanych,
- ⇒ unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest.

4.5 Priorytet IV - Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna

Działania Funduszu będą ukierunkowane na zachowanie różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemów, gatunków i genów oraz zmniejszeniu antropopresji na obszarach cennych przyrodniczo. Istotne będzie również podnoszenie świadomości i kreowanie prawidłowych postaw proekologicznych.

W ramach priorytetu IV Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ ochrona siedlisk przyrodniczych i krajobrazów typowych dla województwa pomorskiego,
- ⇒ ochrona i tworzenie korytarzy ekologicznych,
- ⇒ sporządzanie i aktualizacja planów ochrony, planów zadań ochronnych oraz monitoringu przyrodniczego,
- ⇒ budowa, rozwój istniejących ośrodków edukacji i informacji o środowisku,

- ⇒ kampanie edukacyjne i informacyjne oraz konferencje i szkolenia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- ⇒ tworzenie infrastruktury w celu ukierunkowania ruchu turystycznego i ograniczenia antropopresji na terenach objętych ochroną.

4.6 Priorytet V - Monitoring środowiska, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków oraz wspieranie innowacji

Działania Funduszu będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju i utrzymanie systemu monitoringu środowiska oraz przeciwdziałanie klęskom żywiołowym.

W ramach priorytetu V Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ rozwój i utrzymanie systemu monitoringu powietrza,
- ⇒ wspieranie monitoringu przyrodniczego oraz monitoringu wód podziemnych,
- ⇒ podnoszenie potencjału służb ratowniczych,
- ⇒ zapobieganie poważnym awariom i likwidacja ich skutków,
- ⇒ wspieranie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym rozwoju nowych technik i technologii.

5. Efekty środowiskowe

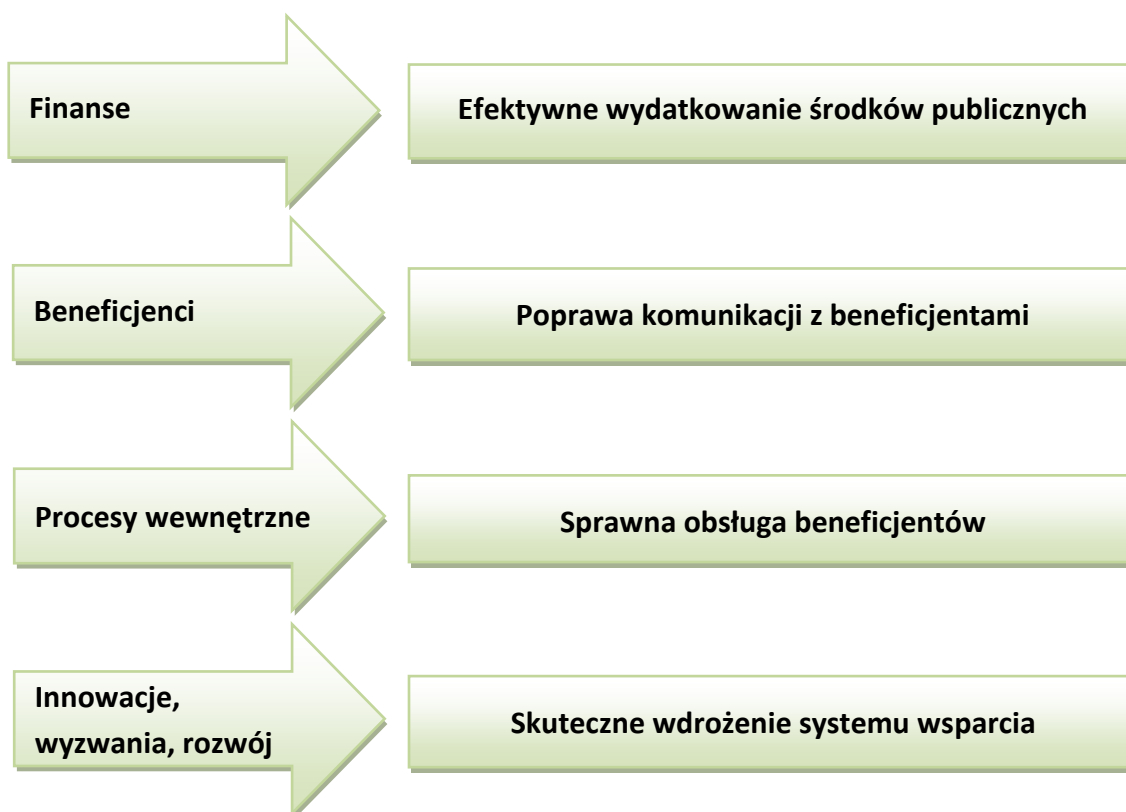
Efekty realizacji przedsięwzięć ekologicznych wspieranych przez WFOŚiGW w Gdańsku są na bieżąco ewidencjonowane zarówno w zakresie efektu rzeczowego jak i ekologicznego. Ewidencjonowane wskaźniki efektów środowiskowych są charakterystyczne dla poszczególnych priorytetów. Wskaźniki prezentowane są każdego roku w sprawozdaniu z działalności WFOŚiGW w Gdańsku za dany rok.

W związku z toczącymi się pracami w ramach Wspólnej Strategii (zadanie 4B-1) nad stworzeniem jednolitego w skali kraju systemu ewidencjonowania głównych efektów ekologicznych oraz z uwagi na przedstawianie tych danych w sprawozdaniu z działalności odstąpiono od zaprezentowania w niniejszym dokumencie wskaźników efektów środowiskowych. Wypracowane rozwiązania w zakresie ujednoczenia wskaźników wdrażane są na bieżąco do systemu ewidencji wskaźników środowiskowych WFOŚiGW w Gdańsku.

6. Współpraca z NFOŚiGW oraz wfośigw

Wspólna Strategia wyznacza ogólne kierunki działalności i współpracy, mające na celu zapewnienie spójności i efektywności działań NFOŚiGW oraz wfośigw w zakresie wspierania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce. Doskonalenie sposobu funkcjonowania Funduszy w ramach istniejącego systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ma na celu zwiększenie skuteczności i efektywności współpracy w sektorze środowiska. Przyjęte we Wspólnej Strategii działania mają spowodować rozwój współpracy pomiędzy funduszami na różnych płaszczyznach, jak i w każdej sferze prowadzonej działalności, od poszukiwania optymalnych form dofinansowania, poprzez wspólne zwiększanie kompetencji, wymianę doświadczeń w zakresie obsługi beneficjentów jak i podejmowanie działań w celu promocji i wzmocnienia systemu i jego przygotowania do pełnienia nowych funkcji.

Realizacja misji i priorytetów Wspólnej Strategii następować będzie w wyniku realizacji działań zgrupowanych w ramach czterech perspektyw:

W związku z przygotowanym w ramach aktualizacji Wspólnej Strategii Planem wdrażania na rok 2015, WFOŚiGW w Gdańsku zadeklarował prowadzenie zadania określonego dla perspektywy Beneficjenci pn. „Działania związane ze wsparciem eksperckim i doradztwem specjalistycznym”.

Podsumowując należy podkreślić, że fundusze dzięki sprawnej współpracy, zarówno wzajemnej jak i z NFOŚiGW, skutecznie od lat wspierają beneficjentów w realizacji wysokiej jakości przedsięwzięć służących poprawie stanu środowiska i zrównoważonemu gospodarowaniu jego zasobami. Realizacja przedstawionych obszarów współpracy ma w konsekwencji doprowadzić do podniesienia efektywności działań i optymalizacji udzielanego dofinansowania.

7. Program finansowy

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej jednym z najważniejszych priorytetów w skali kraju i w skali regionalnej stało się wygospodarowanie środków finansowych niezbędnych do zapewnienia krajowego wkładu finansowego, umożliwiającego jak najpełniejsze wykorzystanie środków pochodzących z UE przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Wymusza to ustalenie określonej hierarchii wydatkowania środków finansowych Funduszu. Oznacza to, że środowiskowe projekty inwestycyjne i działania realizowane z udziałem środków UE, objęte programami operacyjnymi UE i innych środków zagranicznych (EOG) na lata 2014-2020, będą dofinansowane w pierwszej kolejności.

Jednocześnie dla zapewnienia harmonijnej realizacji zadań określonych w POŚ WP, a nieprzewidzianych do dofinansowania ze środków UE, część środków finansowych Funduszu będzie przeznaczana wyłącznie na te zadania.

7.1 Założenia ogólne

Możliwości finansowania nowych przedsięwzięć służących ochronie środowiska wyznacza stan majątku Funduszu. W celu zapewnienia należytej płynności finansowej i zapewnienia niezbędnych środków w kolejnych latach objętych Strategią, jak i w latach wykraczających poza ramy niniejszej Strategii działania, niezbędne jest utrzymanie realnej wartości majątku Funduszu, co najmniej na obecnym poziomie.

Polityka finansowa Funduszu ukierunkowana będzie na realizację długofalowych zadań wynikających z obowiązujących aktów prawnych oraz dyrektyw UE. Oznacza to, że Fundusz nie będzie dążył do minimalizacji wolnych środków na koniec roku w przypadku, gdy z planów wynikać będzie, że przejściowo wolne środki mogą i powinny być zaabsorbowane w latach następnych. Możliwe będzie także przejściowe zadłużanie się Funduszu wykorzystując pożyczki i udostępniane środki NFOŚiGW lub kredyty komercyjne, w celu zapewnienia w latach obowiązywania Strategii działania, wkładu finansowego dla realizacji programów strategicznych objętych regulacjami ustawowymi zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa i POŚ WP.

7.2 Polityka finansowa

Dla osiągnięcia określonych w Strategii celów i skutecznego realizowania przyjętych zadań niezbędna jest spójna z tymi celami polityka finansowa Funduszu. Opierać się ona będzie na kilku podstawowych priorytetach i założeniach:

1. planowanie wydatków z uwzględnieniem priorytetów określonych w POŚ WP oraz innych programach strategicznych województwa pomorskiego związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną,
2. dążenie do wzrostu zasobów finansowych Funduszu poprzez coroczny wzrost funduszu statutowego,
3. dążenie do utrzymania w strukturze finansowania przedsięwzięć przewagi finansowania zwrotnego (pożyczkowego), które stanowić będzie ok. 70% ± 5% wypłat środków Funduszu,
4. zwiększenie efektu mnożnikowego (efektu dźwigni) poprzez modyfikowanie proponowanych produktów finansowych,
5. dążenie do ograniczenia udziału środków Funduszu w kosztach kwalifikowanych przedsięwzięć inwestycyjnych do poziomu nieprzekraczającego 70 %,
6. zmniejszanie poziomu umarzania pożyczek preferencyjnych w przypadku zadań finansowanych z dużym udziałem środków dotacyjnych,
7. dążenie do utrzymania relacji nakładów na przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane z udziałem środków UE do nakładów na pozostałe zadania regionalne w stosunku 65% do 35%,
8. dążenie do maksymalizowania efektu ekologicznego przy minimalizacji kosztów osiągnięcia tego efektu,
9. Fundusz angażował się będzie także w przedsięwzięcia niezbędne ekologicznie i efektywne ekonomicznie, ale trudno wykonalne finansowo.

7.3 Prognoza finansowa

Nieodzownym elementem planowania strategicznego jest określenie dostępnych środków, które Fundusz będzie mógł przeznaczyć na realizację zadań statutowych. Wykorzystując doświadczenia z realizacji poprzedniej Strategii działania oraz uwzględniając aktualną sytuację gospodarczą i dotychczasowe trendy w realizacji przychodów statutowych dokonano prognozy przyszłych przychodów. Przeprowadzono analizę spłat pożyczek i symulację na lata przyszłe, uwzględniając aktualnie obowiązujące w Funduszu zasady dofinansowania przedsięwzięć. Prognozy i analizy wykazały, że przychody w latach 2015-2016 powinny utrzymać się na poziomie zbliżonym do roku 2014. W latach następnych, w związku z bardzo prawdopodobną nowelizacją Prawa wodnego przychody zmniejszą się o około 5-6 mln rocznie. Planowana kwota dostępnych środków w okresie 2015-2016 wyniesie 277,1 mln zł i będzie wyższa o około 70 % od środków wydatkowanych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w okresie pierwszych dwóch lat aktualnie obowiązującej Strategii działania.

Przedstawione powyżej prognozy uwzględniają środki finansowe pozyskane w ramach współpracy z NFOŚiGW z programów priorytetowych kierowanych do wojewódzkich funduszy oraz programów, w których WFOŚiGW w Gdańsku współuczestniczy.

Nie uwzględniają one środków, które Fundusz realizując zapisy Wspólnej Strategii zamierza jeszcze uzyskać.

Poniżej zaprezentowano historyczne i planowane w okresie obowiązywania strategii wielkości środków finansowych przeznaczonych przez Fundusz na dofinansowanie zadań ekologicznych.

Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w mln zł)		Realizacja lata 2009-2012	Realizacja lata 2013-2014	Plan na lata 2015-2016
1	Działalność pożyczkowa	244,9	99,4	200,0
2	Działalność dotacyjna ze środków własnych i pozyskanych (łącznie z umorzeniami)	115,3	63,2	77,1
3	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych i pozyskanych	360,2	162,6	277,1
4	Środki europejskie będące w dyspozycji i obsługiwane przez Wojewódzki Fundusz	263,8	119,4	295,9
5	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków krajowych i europejskich razem	624,0	282,0	573,0

Przedstawione plany finansowe obarczone są ryzykiem wynikającym z dwóch istotnych, niemożliwych do przewidzenia na obecnym etapie przesłanek:

1. brak ostatecznych rozstrzygnięć na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie roli wfośigw w redystrybucji środków europejskich nowej perspektywy finansowej UE,
2. ewentualne zmiany przepisów prawnych, w szczególności w zakresie przychodów i wydatków wfośigw.

8. Aktualizacja i ocena funkcjonowania Strategii

Strategia działania będzie aktualizowana w miarę pojawiających się potrzeb m.in. aktualizacja Wspólnej Strategii, aktualizacja dokumentów strategicznych, itp. W ramach aktualizacji przewiduje się możliwość wprowadzania zmian dotyczących celów i priorytetów określonych w Strategii.

W celu oceny postępów wdrażania Strategii działania prowadzony będzie monitoring w cyklu rocznym, zgodnie z terminami publikacji Sprawozdań z działalności WFOŚIGW w Gdańsku.